

عنوان و نام بدآور: مسافر و احکام او/ گردآورنده: آستان قدس رضوی
معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی.
مشخصات نشر: مشهد: آستان قدس رضوی، معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی، ۱۳۹۱.
فروست: رهنما: ۵۸.
شابک: 978-600-6543-54-3
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: کتابنامه .
موضوع: فقه جعفری -- رساله عملیه
موضوع: مسافرت (اسلام)
موضوع: مسافرت (فقه)
شناسه افزوده: آستان قدس رضوی . معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی
رده بندی کنگره: BP/۱۸۳ ۱۳۹۱۹/۴۸۲۴ م/
رده بندی دیوبی: ۳۴۳۲/۹۷
شماره کتابشناسی ملی: ۲۸۲۸۹۶۶

۵۸ → مسافر و احکام او

نویسنده: محمدحسین فلاح زاده
آستان قدس رضوی
چاپ هشتم: پاییز ۱۳۹۱ (ویرایش جدید)
معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی
نشانی: حرم مطهر امام رضا (ع)، اداره پاسخ گویی به سؤالات دینی
تلفن: ۰۵۱۱-۳۲۰۲۰ دورنگار: ۰۵۱۱-۲۲۴۰۶۰۲ rahnama@aqrazavi.org

به کوشش محمدحسین پورامینی
ویراستار: محمد مهدی باقری
طراح لوگوی رهنما: مسعود نجابتی
طراح جلد: علی بیات

﴿ رسیدن برای یافتن راه، خود، ارزش است...
و هر فرهنگی که به پرسشگری بها دهد
و زیباترین، دقیق‌ترین و ساده‌ترین پاسخ‌ها را پیشِ رو بگذارد،
گسترش و دوام خود را تضمین کرده است.
مهم، انتخاب بهترین راه است...
و **ره‌نما** گامی است در این مسیر.
همگام ما باشید و با طرح دیدگاه‌های رنگارنگتان، یاری‌مان کنید.

مسافر و احکام او

پیش از سفر

پیش از سفر و در آغاز آن، این کارها را مستحب است به امید ثواب انجام دهیم:

۱. طلب خیر و خوبی از خداوند در این سفر؛
۲. اطلاع دادن به دوستان و بستگان و حلالیت طلبیدن از آنان؛
۳. وصیت کردن، به خصوص در باب امور واجب؛
۴. انتخاب همسفران مناسب و هم‌شان، از نظر اخلاقی و اقتصادی؛
۵. انتخاب زمان مناسب برای سفر: در روزهای هفته، شنبه و پس از آن، سه‌شنبه و

پنج‌شنبه سفر مستحب است. روز جمعه، قبل از نماز جمعه، به سفر رفتن مکروه است. اگر در سایر روزهای هفته لازم شد به سفر برود، صدقه بدهد و برود؛

۶. خواندن دعای سفر و آیات و سوره‌های قرآنی و دعا‌های دیگری که وارد شده است: سوره‌های قدر، حمد، ناس، فلق و نیز آیت‌الکرسی؛

۷. صدقه دادن در آغاز سفر. بهتر است هنگام سوار شدن به وسیله نقلیه صدقه بدهد؛

غسل کردن پیش از بیرون رفتن از خانه به قصد سفر.^۱

در سفر

احکام و آداب سفر بسیار است و به تناسب افراد و مکان‌ها نیز احکام و آداب ویژه‌ای دارد.

۱. العروة الوثقی، ج ۲، کتاب الحج، فی آداب السفر، ص ۱۱۴؛ سراج الشیعه فی آداب الشریعه، ص ۲۵۵.

برخی از آنها در بخش آداب زیارت و بخش‌های دیگر این کتاب خواهد آمد. گوشه‌ای از آنها بدین شرح است:

۱. مستحب است زاد و توشه لازم و کافی به همراه داشته باشد؛
۲. با هم‌سفران خود با اخلاق نیکو رفتار کند؛
۳. در سفر، به افراد ضعیف و مریض کمک کند؛
۴. به فقرا و مساکین محل، صدقه بدهد.

نماز مسافر

س: در چه صورتی نماز در مسافرت شکسته است؟

ج: در صورتی که مسافرت از هشت فرسخ شرعی که حدود ۴۵ کیلومتر است، کمتر نباشد. بنابراین، زائرانی که از فاصله ۲۲.۵ کیلومتر یا بیشتر به مشهد می‌آیند، چنانچه کمتر از ده روز

در مشهد می‌مانند یا نمی‌دانند چند روز خواهند ماند، نمازشان شکسته است.^۱

قصد ده روز

س: اگر قصد داشته باشیم ده روز در مشهد بمانیم، اما بیشتر از ده روز ماندیم، ولی قصد نداریم ده روز دیگر هم بمانیم، در آن چند روز اضافه، نمازمان تمام است یا شکسته؟

ج: قصد ماندن ده روز به معنای حداقل ده روز است؛ بنابراین پس از ده روز، تا وقتی که از مشهد نرفته‌اید، باید نماز را تمام بخوانید و لازم نیست پس از آن، دوباره قصد ماندن ده روز دیگر داشته باشید.^۲

۱. توضیح المسائل مراجع، ص ۶۸۳، نماز مسافر. به نظر آیت الله سیستانی، هشت فرسخ شرعی حدود ۴۴ کیلومتر است و به نظر آیت الله مکارم، حدود ۴۳ کیلومتر.
۲. توضیح المسائل مراجع، م ۱۳۴۷.

س: خانمی که حداقل ده روز در مشهد می‌ماند، ولی چند روز اول یا آخر این ده روز را حائض است و نماز نمی‌خواند، آیا در مدت باقی‌مانده باید نماز را کامل بخواند یا شکسته؟
ج: باید نماز را کامل بخواند و لازم نیست تمام ده روز را پاک باشد.^۱

س: به مشهد مقدس مشرف شدیم. از ابتدا تصمیم داشتیم بیش از ده روز در آنجا بمانیم؛ لذا نمازمان را کامل خواندیم؛ ولی بعد از گذشت چند روز از اقامت‌مان، منصرف شدیم و تصمیم گرفتیم پیش از ده روز به وطن بازگردیم. تکلیف نماز ما در بقیه روزها چیست؟ آیا شکسته بخوانیم یا تمام و آیا نمازهایی که در روزهای گذشته به‌طور کامل خواندیم، صحیح است؟
ج: نمازهای خوانده‌شده صحیح است. چون از اول تصمیم ماندن ده روز را داشته‌اید و با

۱. العروة الوثقی، ج ۲، ص ۱۴۸، فی قواطع السفر، م ۱۷.

همین قصد، نماز چهار رکعتی خوانده‌اید، بعد از آن نیز باید نمازها را کامل بخوانید.^۱

س: همراه اردوی دانشجویی به سفر زیارت حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام مشرف شدم. بدون اینکه اختیار و اراده‌ای داشته باشم، می‌دانم بیش از ده روز در اینجا توقف داریم. تکلیف نمازم چیست؟

ج: نماز شما در مشهد کامل است؛ چون همین مقدار برای قصد ده روز کافی است.^۲

س: استاد یا دانشجویی که برای تحصیل یا تدریس از محل سکونت خود به دانشگاه تردد دارد و طبق فتوای مرجع تقلیدش، نماز را در این سفرها تمام می‌خواند، اگر مسافرتی به غیر

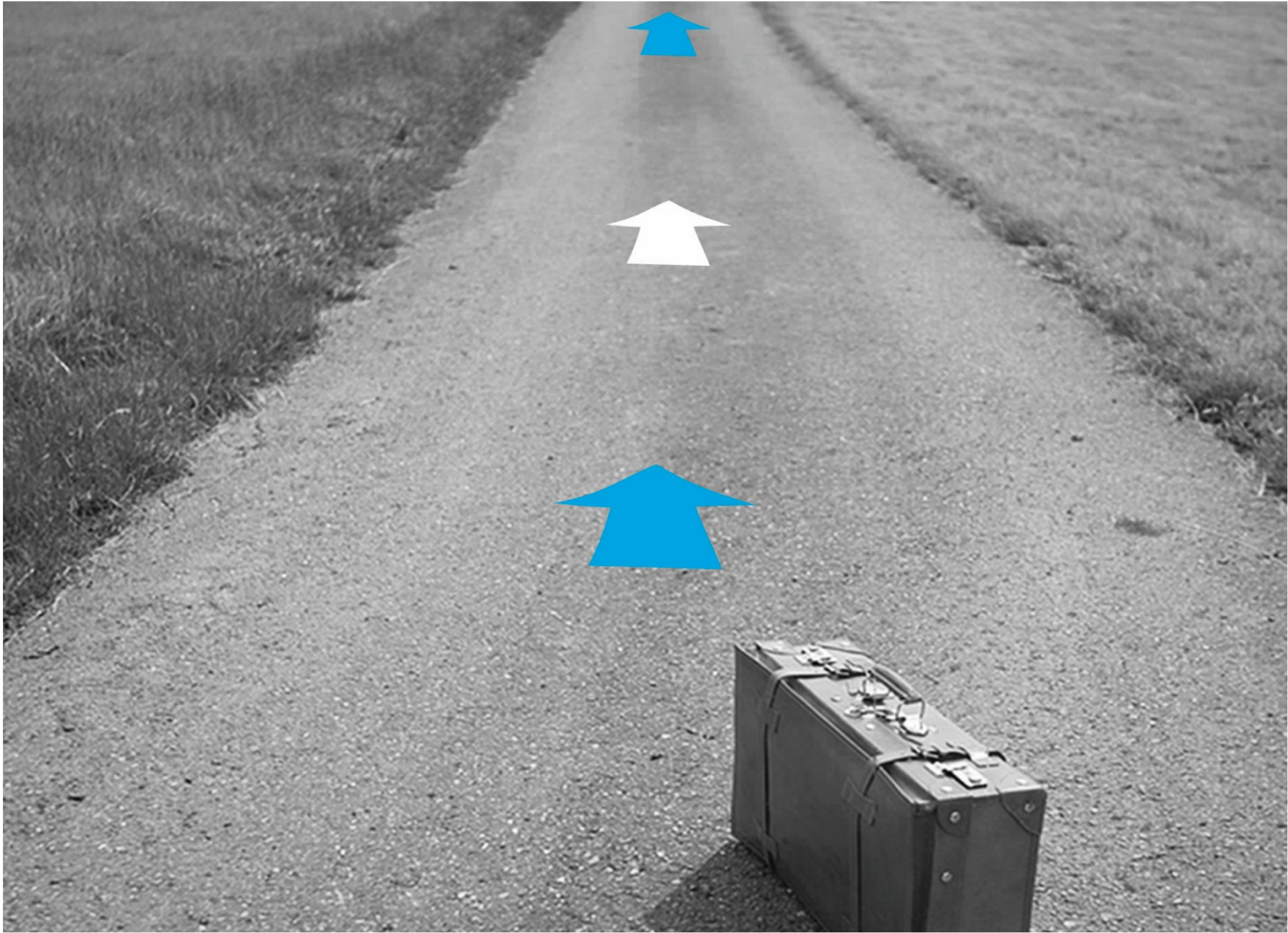
۱. توضیح المسائل مراجع، م ۱۳۴۲.

۲. توضیح المسائل مراجع، م ۱۳۳۵.

محلّ درس، مثلاً به زیارت امام رضا علیه السلام برود، نمازش تمام است یا شکسته؟

ج: اگر مطابق فتوای مرجع تقلیدش، تنها در سفرهای شغلی باید نماز را تمام بخواند، در این سفر چون سفر شغلی نیست، اگر قصد ماندنِ ده روز در مشهد را نداشته باشد، باید نماز را شکسته بخواند و روزه صحیح نیست.^۱

نیت نماز مسافر

س: در مسافرت، نمازهای شکسته را به چه نیتی باید بخوانیم؛ مثلاً بگوییم چهار رکعت نمازظهر، یا دو رکعت نمازظهر، یا چهار رکعت نمازظهر شکسته یا...؟

ج: به زبان آوردن نیت نماز لازم نیست. بنابراین، وقتی که مسافر برای خواندن نمازظهر یا عصر یا عشا به نماز می ایستد و تکبیر می گوید و به قصد قربت، نماز را دو رکعتی می خواند، صحیح است؛ ولی اگر بخواهد نیت را به زبان آورد، می تواند بگوید: «نمازظهر به جا می آورم، قربة الی الله» یا «دو رکعت نمازظهر به جا می آورم، قربة الی الله» یا «نمازظهر شکسته به جا می آورم، قربة الی الله».^۱

۱. توضیح المسائل مراجع، م ۹۴۳.

بیرون رفتن از محلّ قصد اقامه

س: بنا داریم با اردوی دانشجویی، بیش از ده روز به سفر زیارت حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام مشرّف شویم و گاهی، روزها به محل‌های اطراف سفر کنیم که از حدّ ترخص خارج است و فاصله آن‌ها تا اقامتگاه (مشهد مقدس) کمتر از چهار فرسخ شرعی است؛ مثل طرّقه. تکلیف نماز در هر دو جا چیست؟

ج: سؤال شما چهار فرض دارد:

۱. اگر تصمیم دارید پس از ده روز ماندن در مشهد، به اطراف (کمتر از چهار فرسخ) بروید و برگردید، نمازتان در هر دو جا کامل است؛
۲. اگر تصمیم دارید در بین ده روز بروید و برگردید، ولی زیاد طول نمی‌کشد، مثلاً

چند ساعتی از یک روز^۱، در این فرض نیز نماز شما در هر دو جا کامل است؛

۳. اگر بخواهید در بین ده روز بروید و برگردید و بیرون رفتن شما زیاد طول می کشد، در این فرض، قصد شما برای ماندن ده روز در مشهد صحیح نیست و در هر دو جا باید نماز را شکسته بخوانید.

۴. اگر از اول تصمیم به رفتن به اطراف را نداشتید و پس از خواندن حداقل یک نماز چهار رکعتی تصمیم به رفتن گرفتید، تا کمتر از چهار فرسخ اشکال ندارد، هر چند زیاد طول بکشد.^۲

۱. به فتوای امام خمینی (ره)، یکی دو ساعت، به فتوای آیت الله خامنه‌ای حدود شش ساعت، به فتوای آیت الله سیستانی تا نصف روز، به فتوای آیت الله مکارم اگر به اندازه‌ای دور نیست که جزو مسافرت محسوب شود، باید نماز را تمام بخواند؛ ولی اگر طوری است که جزو مسافرت محسوب می‌شود، باید تمام ده روز، نماز را شکسته بخواند. به فتوای آیت الله بهجت، چنانچه قسمت عمده روز را در محل اقامت باشد، کافی است و عرفاً قصد اقامت ده روز را در آنجا می‌کند و نماز تمام است. به فتوای آیت الله صافی، اگر از اول قصد بیرون رفتن از محل اقامت و توابع آن را داشته باشد، باید نماز را شکسته بخواند.

۲. توضیح المسائل مراجع، م ۱۳۳۸ و ۱۳۴۹.

مسافرت زن بدون اجازه شوهر

س: اگر زن بدون اجازه شوهرش به مسافرت برود، تکلیف چیست؟

ج: اگر سفر واجب نباشد و شوهر اجازه ندهد، سفر او معصیت است و باید نماز را کامل بخواند.^۱

مسافرت فرزند بدون اجازه والدین

س: اگر فرزند بدون اجازه پدر و مادرش مسافرت کند، تکلیف نمازش چیست؟

ج: در سفر فرزند، اجازه پدر و مادر شرط نیست و اگر به سفر برود، نمازش شکسته است؛

ولی اگر سفر واجب نباشد و پدر یا مادر، او را از رفتن به این سفر نهی کنند یا سفر او موجب

۱. توضیح المسائل، نماز مسافر، شرط پنجم.

اذیت و آزار والدین^۱ باشد، سفر معصیت است و باید نماز را کامل بخواند.^۲

نماز قضا در سفر

س: اگر در مسافرت بخواهیم نماز قضا بخوانیم، با اینکه نمازهای چهار رکعتی ما شکسته است، باید کامل بخوانیم یا شکسته؟ در کل، آیا می‌توانیم در مسافرت نماز قضا بخوانیم؟

ج: نمازهایی را که در غیر سفر قضا شده است، باید به‌طور کامل خواند و اگر در سفر قضا شده باشد، به‌صورت شکسته. در سفر، هر چند ده روز نمانید، می‌توانید قضای نمازهای چهار رکعتی را به‌جا آورید.^۳

۱. به فتوای آیت الله سیستانی اگر آزار و اذیت والدین ناشی از شفقت و مهربانی مادر به فرزندشان باشد.

۲. توضیح المسائل مراجع، نماز مسافر، شرط پنجم و م ۱۲۹۵.

۳. توضیح المسائل مراجع، م ۱۳۶۸ و تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۲۲۴، م ۵.

س: اگر در مسافرت، نمازهای چهار رکعتی قضا شود و بخواهیم در وطن قضای آن را بخوانیم، تکلیف چیست؟

ج: باید شکسته بخوانید.^۱

پیش از ظهر، به سفر رفتن

س: کسی که پیش از ظهر به مسافرت برود، روزه او چه حکمی دارد؟

ج: روزه او صحیح نیست؛ اما اگر تا اذان ظهر در وطن یا جایی که نمازش تمام است بماند و بعد از ظهر حرکت کند، روزه آن روز صحیح است.^۲

۱. تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۲۲۴، م ۵؛ توضیح المسائل مراجع، م ۱۳۶۸.

۲. توضیح المسائل مراجع، م ۱۷۲۱.

نذر روزه در سفر

س: کسی که در ماه رمضان در سفر است، آیا می‌تواند نذر کند و روزه بگیرد؟

ج: صحیح نیست. فرق ندارد که نذر کند روزه ماه رمضان را بگیرد یا روزه دیگری را.^۱

س: آیا می‌توانیم نذر کنیم در مسافرت روزه بگیریم؟ آیا حتماً باید پیش از مسافرت نذر

کنیم یا در زمانی که در سفر هستیم نیز می‌توانیم نذر کنیم؟

ج: نذر روزه ماه رمضان و قضای آن در سفر، صحیح نیست؛ ولی اگر بخواهد روزه مستحب

را نذر کند که در سفر به‌جا آورد، چنانچه روزه واجب بر عهده نداشته باشد، اشکال ندارد.

بنابراین، کسی که روزه قضا دارد، اگر نذر کند در سفر روزه بگیرد، صحیح نیست. نذر باید پیش

از سفر باشد؛ یعنی قبل از رفتن به سفر نذر کند که در این مسافرت روزه می‌گیرم یا نذر کند

فلان روز را روزه می گیرم؛ چه مسافر باشم یا نباشم.^۱

سفر برای فرار از روزه

س: آیا در ماه رمضان برای فرار از روزه مسافرت رفتن اشکال ندارد؟

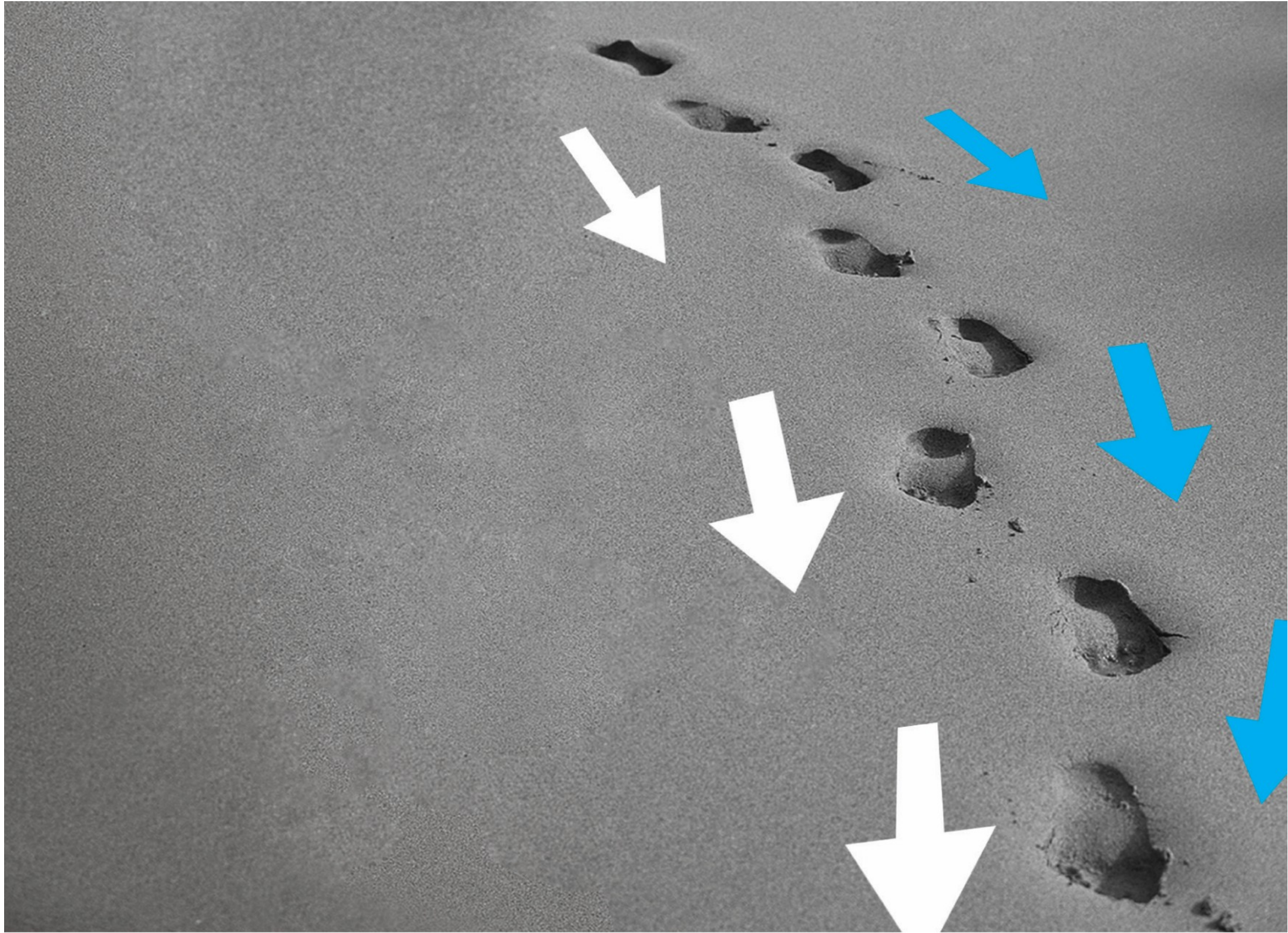
ج: کراهت دارد.^۲

روزه قضا در سفر

س: در سفر به مشهد مقدس، تصمیم داریم تعدادی از روزه های قضای ماه رمضان را به جا

۱. توضیح المسائل مراجع، م ۱۷۱۷؛ استفتاعات، جلد ۱، ص ۳۳۶، س ۹۷؛ به فتوای آیات عظام شبیری زنجانی و بهجت و سیستانی نذر روزه در سفر هم صحیح است و لازم نیست پیش از سفر نذر کند و به فتوای آیات عظام خامنه ای و سیستانی چنانچه روزه قضای ماه رمضان بر عهده او باشد، روزه مستحب صحیح نیست و چنانچه روزه واجب دیگر، مثل روزه کفاره و نذری بر عهده او باشد، روزه مستحب، صحیح است.

۲. توضیح المسائل مراجع، م ۱۷۱۵.

آوریم. آیا مسافر می‌تواند روزه قضا بگیرد؟

ج: اگر کمتر از ده روز می‌مانید و نماز را شکسته می‌خوانید، روزه قضا هم صحیح نیست.^۱

نماز جماعت

س: آیا نماز قضا را می‌توانیم به جماعت بخوانیم؛ مثلاً در مشهد مسافر هستیم و نمازمان سرِ دو رکعت تمام می‌شود. در دو رکعت بعد، می‌توانیم نماز قضا اقتدا کنیم؟ یا اگر دو نماز را با نماز اول امام جماعت خواندیم، در نماز دوم، می‌توانیم یک نماز قضا اقتدا کنیم؟

ج: اشکال ندارد و در هر دو صورت، می‌توانید نماز قضا اقتدا کنید.^۲

س: آیا نماز قضای ما باید با نماز امام جماعت متحد باشد؟ مثلاً اگر امام جماعت نماز عصر را

۱. توضیح المسائل مراجع، م ۱۷۱۴.

۲. العروة الوثقی، ج ۱، ص ۷۶۵، فصل فی الجماعه، م ۳.

می‌خواند، فقط نماز قضای عصر را می‌توانیم به او اقتدا کنیم یا نمازهای دیگر هم اشکال ندارد؟

ج: در فرض سؤال، لزومی ندارد نماز امام و مأوم متحد باشد و نماز قضای دیگر را نیز می‌توانید اقتدا کنید.^۱

س: اگر مطمئن نباشیم نماز مان قضا شده است یا نه، آیا می‌توانیم از باب احتیاط، نماز قضا بخوانیم و آیا نماز قضای احتیاطی را هم می‌توانیم به امام جماعت اقتدا کنیم؟

ج: اشکال ندارد و به جماعت خواندن آن نیز صحیح است؛ ولی امام جماعت باید نمازش ادا یا قضای قطعی باشد، یا اگر احتیاطاً نماز قضا بجا می‌آورد، باید مورد احتیاطش با مأوم یکی باشد، مثلاً شک دارند نماز را در وقت خوانده‌اند یا نه و احتیاطاً قضای آن را بجا می‌آورند.^۲

۱. همان و تحریر الوسیله، ج ۱، القول فی صلاة القضاء، م ۱۵.

۲. همان و استفتاء.

ایستادن مسافر در صف اول جماعت

س: اگر در مشهد مسافر باشیم و قصد ماندنِ ده روز نداشته باشیم و نماز را شکسته می‌خوانیم، آیا می‌توانیم در صف اول جماعت، به نماز بایستیم؟

ج: اگر سرِ دو رکعت سلام بدهید و به جهت فرادا شدن نماز شما، فاصله افراد در صفوف جماعت زیاد بشود، اتصال افرادی که بعد از شما در صف اول ایستاده‌اند، قطع و نمازشان فرادا می‌شود؛ از این رو توصیه می‌کنند در صف اول نایستید.^۱

قطع اتصال صفوف جماعت

س: اگر عده‌ای از مسافران که در صف نماز جماعت ایستاده‌اند، سرِ دو رکعت سلام بدهند

۱. توضیح المسائل مراجع، م ۱۴۳۵ و ۱۴۳۶ و ۱۴۳۸.

و اتصال صفوف جماعت قطع شود، وظیفه ما در نماز جماعت چیست؟

ج: اگر اتصال قطع شود، به این معنی که از هیچ سمت، نه از صف جلو و نه از سمت راست یا چپ، اتصال نداشته باشید، نماز شما فرادا می‌شود و بعد از آن را باید خودتان به‌نیّت فرادا ادامه دهید.^۱

اقتدای مسافر به حاضر

س: در رساله‌های توضیح‌المسائل آمده است، اقتدای مسافر به حاضر و برعکس، مکروه است. بر فرض که ما در مشهد مسافر باشیم، بهتر است نماز را فرادا بخوانیم یا در نماز جماعت شرکت کنیم؟

۱. توضیح‌المسائل مراجع، م ۱۴۳۸. به‌فتوای آیات عظام خویی، تبریزی، شبیری زنجانی و اراکی، اگر کسانی که نمازشان تمام شده است، فوراً برای نماز دیگری به امام اقتدا کنند، جماعت صف بعد صحیح است.

ج: مسافری که نماز را شکسته می‌خواند، اگر به امام جماعتی که نماز را تمام می‌خواند اقتدا کند، ثوابش از نماز جماعتی که هر دو (امام و مأوم) نمازشان تمام یا هر دو شکسته باشد، کمتر است و کراهت در اینجا به همین معنی است. ولی باز در این فرض هم ثواب نماز جماعت از نماز فرادا بیشتر است. پس، بهتر است در نماز جماعت شرکت کنید.^۱

اقتدای نماز قضا به آدا

س: اگر مسافر باشیم و در نماز جماعت، سر دو رکعت سلام بدهیم و نمازمان تمام شود، آیا در دو رکعت بعدی نماز امام جماعت، حتماً باید یک نماز دو رکعتی اقتدا کنیم؟ یا می‌توانیم

۱. استفتائات، امام خمینی، ج ۱، ص ۲۵، س ۴۶۸؛ العروة الوثقی، ج ۱، فصل فی الجماعة و مکروهاتها، السادس.

مثلاً نماز چهار رکعتی ادا یا قضا اقتدا کنیم و بقیه آن را خودمان فُرادا بخوانیم؟

ج: هر دو صورت، اشکال ندارد و لزومی ندارد حتماً نماز دور رکعتی اقتدا کنید و وقتی که نماز جماعت تمام شد، باقی مانده نماز را فُرادا می خوانید و صحیح است.^۱

زیارت

س: بوسیدن درگاه حرم و آستان مقدس و سجده روبه روی قبر مطهر، چه حکمی دارد؟

ج: بوسیدن در و درگاه حرم اشکال ندارد؛ ولی سجده کردن در مقابل ضریح و قبر مطهر، جایز نیست؛ مگر سجده شکر خدا، به جهت توفیق این زیارت.^۲

۱. توضیح المسائل مراجع، م ۱۴۰۹.

۲. توضیح المسائل مراجع، م ۱۰۹۰.

نماز خواندن با غسل زیارت

س: آیا با غسل زیارت می‌توانیم نماز بخوانیم یا باید وضو هم بگیریم؟

ج: نمی‌توان نماز خواند و باید وضو هم گرفت.^۱

وضو گرفتن با آب‌های مخصوص نوشیدن

س: وضو گرفتن از آب سردکن‌های داخل صحن‌ها که مخصوص نوشیدن است، برای نماز

یا زیارت، چه حکمی دارد؟

ج: باطل است. چون آب وضو باید مباح باشد^۲ و این آب‌ها ویژه نوشیدن است، نه وضو گرفتن.

۱. توضیح المسائل مراجع، م ۳۹۱. به فتوای آیت الله مکارم، با همین غسل می‌توان نماز خواند و نیاز به وضو ندارد؛ ولی به فتوای سایر مراجع وضو هم باید بگیرد.

۲. توضیح المسائل مراجع، م ۲۶۵ و تحریر الوسیله، ج ۱، فی شرایط الوضوء، ص ۲۶، م ۶.

وضو گرفتن از آب مسجد و نماز خواندن در جای دیگر

س: آیا می‌توان از آب حوض مسجد گوهرشاد یا شیرهای آب داخل آن وضو بگیریم و به حرم و زیارت و نماز برویم؟

ج: اشکال ندارد؛ ولی اگر وضوخانه یا حوض مسجدی وقف نمازگزاران همان مسجد باشد، نمی‌توان در آنجا وضو گرفت و جای دیگر نماز خواند.

س: اگر برای رفتن به حرم مطهر و زیارت، وضو گرفته باشیم، آیا می‌توانیم با همان وضو نماز بخوانیم یا مجدداً باید وضو بگیریم؟

ج: تا زمانی که وضو باطل نشده است، نماز خواندن و انجام دادن سایر کارهایی که نیاز به

طهارت دارد، با همان وضو منعی ندارد.^۱

ورود جُنُب و حائض به حرم

س: جُنُب و حائض تا کدام قسمت از صحن‌ها و رواق‌ها و حرم مطهر امام‌رضا (ع) و مسجد گوهرشاد می‌توانند وارد شود؟

ج: وارد شدن و عبور از مسجد و حرم مطهر به‌طوری‌که از یک در، وارد و از درِ دیگر، بیرون رود، اشکال ندارد؛ ولی توقف در مسجد و بنابر احتیاط واجب در حرم امام‌رضا (ع) جایز نیست. البته توقف در صحن‌ها و رواق‌ها اشکال ندارد.^۲ یادآوری می‌کنیم، صحن مسجد گوهرشاد نیز حکم مسجد را دارد و اطراف ضریح مطهر امام‌رضا (ع) زیر گنبد و به‌فتوای برخی از فقها، رواق‌های

۱. استفتائات، امام خمینی، ج ۱، ص ۴۵ و ۴۶، س ۷۳ تا ۷۵.

۲. تحریر الوسیله، ج ۱، القول فی احکام الجُنُب، ص ۳۸ و ۳۹ و توضیح المسائل مراجع، م ۳۵۵ و ۴۵۰.

متصل به زیر گنبد، حکم حرم را دارد و جُنُب و حائض در آن قسمت نباید توقف کند.^۱

س: توقف جُنُب در حسینیه‌ها و حرم امام‌زاده‌ها و اصحاب امام‌رضا علیه‌السلام، مثل خواجه

اباصلت، چه حکمی دارد؟

ج: اشکال ندارد.^۲

س: اگر جُنُب یا حائض از سرِ ناآگاهی یا فراموشی، داخل مسجد یا حرم امام معصوم علیه‌السلام

شود، آیا گناه کرده است؟ تکلیفش چیست؟

ج: همین که متوجه شد، باید از مسجد یا حرم بیرون برود و اگر به سبب فراموشی باشد، گناه نکرده

است؛ ولی اگر به جهت ندانستن مسئله باشد و در یاد گرفتن مسئله کوتاهی کرده باشد، گناهکار است.^۳

۱. به فتوای آیت‌الله بهجت رحمته‌الله بلکه عبور نیز نکند و همچنین در رواق‌ها به فتوای آیات عظام گلپایگانی و صافی، احتیاط واجب، نرفتن است؛ گرچه از یک در وارد و از در دیگر خارج شود.

۲. العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۸۸، م ۳؛ استفتائات، امام خمینی، ج ۲، ص ۳۴۳.

۳. استفتاء

س: اگر جوانی در مسجد یا حرم امام رضا علیه السلام خوابش ببرد و در خواب جُنُب شود، تکلیفش چیست؟

ج: باید فوراً از مسجد یا حرم بیرون برود.^۱

س: زن در حالت استحاضه، آیا می‌تواند به مسجد یا حرم امام رضا علیه السلام برود و توقف او در این مکان‌ها چه حکمی دارد؟

ج: زن مستحاضه می‌تواند به مسجد یا حرم برود و در آنجا توقف کند؛ حتی مستحاضه متوسطة و کثیره.^۲ ولی اگر غسل‌هایی را که برای نماز وارد شده انجام نداده است، احتیاطاً مستحب است در مسجد و حرم توقف نکند.^۳

س: کسی که به علت بیماری، کنترل ادرار ندارد، آیا می‌تواند با بدن و لباس نجس به اماکن

۱. تحریر الوسیله، ج ۱، القول فی احکام الجنب، ص ۳۸ و ۳۹.

۲. به فتوای آیات عظام گلپایگانی و اراکی و صافی، برای توقف در مسجد و حرم باید غسل‌های واجب خود را انجام داده باشد.

۳. تحریر الوسیله، ج ۱، فصل فی الاستحاضه، ص ۵۹، م ۸.

متبرک زیارتی و حرم وارد شود؟

ج: اگر بی احترامی به آن مکان مقدس نباشد و سبب نجس شدن مسجد یا حرم امام علیه السلام نشود، اشکال ندارد.^۱

مَسِّ اسْمای مقدس

س: آیا کلمه «رضا» که لقب امام هشتم است، حکم نام آن حضرت را دارد و نباید بدون وضو آن را لمس کرد؟

ج: بنابر احتیاط، جایز نیست.^۲

س: آیا کلماتی مثل «رضوی» و «علوی» و مانند آن که منسوب به امام رضا علیه السلام و امام علی علیه السلام

۱. توضیح المسائل مراجع، م ۹۰۰.

۲. مناسک حج محشی، ص ۵۵۶، س ۱۸؛ به فتوای آیات عظام سیستانی و نوری همدانی احتیاط مستحب است، بدون وضو لمس نکنند.

است و در حال حاضر، برخی از مؤسسات یا کالاهای به همین نام اسم گذاری شده است، حکم نام مبارک امام علیه السلام را دارد و احترام آن واجب است؟

ج: حکم نام امام علیه السلام را ندارد؛ ولی بی احترامی به آن، اگر به نحوی بی احترامی به امام علیه السلام محسوب شود، جایز نیست.^۱

بُردن مهر و قرآن حرم

س: بُردن مهر یا قرآن یا کتاب دعا از حرم مطهر برای تبرک یا گرونگه داشتن برای برآمدن حاجت، چه حکمی دارد؟

ج: بُردن مهر و قرآن و کتابهای دعا از حرم و مسجد جایز نیست و چنانچه کسی عمداً یا سهواً برده باشد، باید به جای آن برگرداند.^۲

۱ . العروة الوثقی، ج ۱، ص ۱۹۰، فی غایات الوضوء، م ۹ و استفتاء.

۲ . استفتائات امام خمینی، ج ۲، ص ۳۴۵، س ۲۶.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.